

ВИКОРИСТАННЯ ТАКТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ КОМАНДНОЇ ГРИ НА ЕТАПІ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ ФУТБОЛІСТІВ

Павло Перепелиця, к.фіз.вих, доцент

Богдан Суровикін, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

*Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна*

Вступ. Командний контроль м'яча у футболі недооцінений як важливий компонент для досягнення позитивного результату в матчах. В сучасному футболі атакуючі стратегії часто існують у досить узагальненому вигляді, тому безпосередньо в тренувальному процесі йде навчання окремим переміщенням гравців та ігровим комбінаціям на різних ділянках поля, але при цьому не застосовуються командні дії, що формують зміст та стиль гри команди в цілому [1, 2, 4].

Тим не менш, деякі тренери є чіткими прихильниками побудови гри через командний контроль м'яча, наприклад, Луї ван Гал або Пеп Гвардіола. Завдяки Пепу Гвардіолі та його «Барселоні» у термінологію сучасних футбольних тренерів увійшли такі терміни як «possessionplay» або «Ballbesitzfußball». Вони описують філософію, за якої команда утримує м'яч у себе та організовано атакує.

Кожна футбольна команда використовує «колективний контроль м'яча» тоді, коли вона не здатна контратакувати та змушена конструктивно будувати свої атакуючі дії. Проблема в тому, що довгий час дуже мала кількість команд була здатна конструктивно атакувати, і вся тактика гри зводилася до переведення м'яча з флангу на фланг або тренери використовували кращі якості індивідуально сильних гравців [6, 7].

Хоча розвиток системного підходу до командних атакуючих дій почався вже 20-30 років тому, справжні зрушення у свідомості тренерів-аналітиків відбулися лише в сучасну епоху глобалізації, доступності мас-медіа, швидкої обробки та поширення інформації про тонкощі та особливості тренувального процесу. Особливо відчутно на запуск цього процесу вплинув тренер Пеп Гвардіола, який взяв компонент «колективного контролю м'яча» за основу тактики гри своєї команди, та сконцентрував увагу на командних атакуючих діях, та на таких фундаментальних аспектах побудови сучасного тренувального процесу, як час, простір та динаміка гри [3, 5].

Мета дослідження: обґрунтувати ефективність використання методики тактичної спрямованості «тактичних моделей командної гри» на етапі попередньої базової підготовки футболістів.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися методи, характерні дослідженням у сфері фізичного виховання і спорту: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури; педагогічні методи (спостереження, відео-аналіз техніко-тактичних дій

футболістів, експеримент); методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Для визначення позитивного впливу тактичних моделей на показники командної та групової взаємодії було створено контрольну та експериментальну групи по 12 футболістів 13-річного віку в кожній. Групи комплектувались після проведення відповідного тестування з фізичної та технічної підготовленості, таким чином щоб середні показники по цим видам підготовки в кожній групі були однаковими.

Кількість і тривалість тренувальних занять в тижневому мікроциклі для кожної групи теж була однаковою і передбачала 4 заняття (техніко-тактичної направленості) по 90 хвилин і одну контрольну гру 2 тайми по 25 хвилин, між контрольною та експериментальною групами наприкінці тижневого мікроциклу.

В експериментальній групі (на відміну від контрольної) для підвищення рівня командної, групової взаємодії, рівня командного контролю м'яча, в тренувальному процесі застосовувалась експериментальна методика тренування «Тактичні моделі командної гри».

Протягом 6 місячного експерименту гравці контрольної та експериментальної груп підвищували рівень групової та командної взаємодії за власною методикою тренування, зустрічаючись у контрольній грі наприкінці кожного тижневого мікроциклу.

Загальна кількість таких матчів на протязі шести місяців дорівнювала 24. Динаміка змін показників рівня командного контролю м'яча в кожній групі показана на рис. 1.

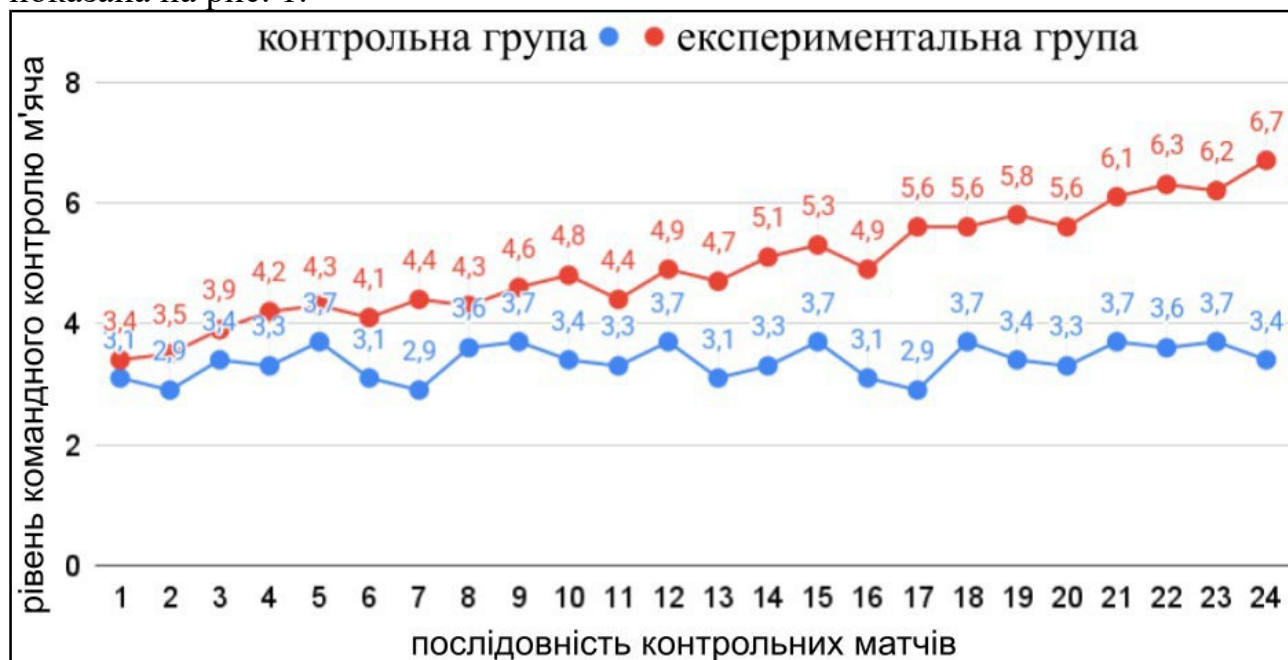

Рис. 1. Динаміка середнього рівня командного контролю м'яча в контрольній та експериментальній групах на протязі експерименту.

На протязі шестимісячного експерименту команда гравців експериментальної групи продемонструвала стійку динаміку підвищення рівня

командного контролю м'яча в контрольних матчах проти контрольної групи.

Наприкінці експерименту, гравці експериментальної групи під час контрольного матчу здатні були виконати (після кожного перехоплення м'яча) в середньому 6,7 передач. В той же час в показниках командного контролю м'яча в команді гравців контрольної групи суттєвих зрушень не відбулось, цей середній показник залишився на рівні 3,4 передачі.

Висновки. Застосування методики експериментальної методики тренування «Тактичні моделі командної гри» забезпечило розвиток швидкості прийняття рішень, що дозволило гравцям швидше та ефективніше вибрати найбільш правильних варіанти своїх подальших дій в середині ігрового простору. Завдяки цьому, протягом шести місячного періоду, гравцям експериментальної групи вдалося покращити свій показник командного контролю м'яча (майже вдвічі), в порівнянні з гравцями контрольної групи. Що доводить ефективність застосування в тренувальному процесі «тактичних моделей командної гри» на етапі попередньої базової підготовки.

Список використаної літератури.

1. Віхров К. Л. Футбол у школі : посібник. Київ : Комбі ЛТД, 2002. 256 с.
2. Васильчук А. Г. Методика навчання футболу на уроках фізичної культури в школі : посібник. Чернівці : Технодрук, 2010. 216 с.
3. Костюкевич В. М. Організаційно-методичні аспекти розробки навчальних програм підготовки футболістів у дитячо-юнацьких спортивних школах, спеціалізованих дитячо-юнацьких школах олімпійського резерву : посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2021. 151 с.
4. Лисенчук Г. А. Теоретико-методичні основи керування підготовкою футболістів : автореф. дис... д-ра наук з фіз. виховання і спорту. Київ : НУФВіСУ, 2004. 34 с.
5. Петров О. П. Методика навчання футболу : посібник. Кам'янець-Подільський : РВВ, 2006. 128 с.
6. Томенко О. А. Сучасний стан організаційно-методичного забезпечення гурткових занять із футболу зі школярами. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014. № 3, С. 101-105.
7. Футбол, міні-футбол та методика його викладання : посібник. Умань : Сочінський, 2013. 115 с.